

บทที่ 8

ยุโรปตะวันตกในปัจจุบัน

ในสามบทแรกเกี่ยวกับยุโรปตะวันตกนั้น ได้กล่าวถึงลักษณะทั่ว ๆ ไป โดยไม่ได้กล่าวถึงประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเมืองในปัจจุบัน เราอาจแบ่งยุโรปตะวันตกได้เป็น 4 กลุ่มด้วยกันดังต่อไปนี้

1. กลุ่มประชาคมยุโรป (The European Communities) หรือ กลุ่มตลาดร่วม (The Common Market) ประกอบด้วยสหพันธรัฐเยอรมัน (เยอรมันตะวันตก) ฝรั่งเศส อิตาลี เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร และกรีซ รวมสิบประเทศ
2. กลุ่มรัฐอิสระเล็ก ๆ 6 รัฐ ได้แก่ อังคอร่า อิกเตนสไตน์ มอลตา โมนาโก ซานมารีโนและนครรัฐวาติกัน
3. กลุ่มประเทศเป็นกลาง 4 ประเทศ ได้แก่ สวีเดน ฟินแลนด์ สวีเดน และสวิตเซอร์แลนด์
4. กลุ่มประเทศบริเวณชายขอบภูมิภาคทั้ง 4 ซึ่งได้แก่ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ โปรตุเกส และสเปน

เราจะพบว่ารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจ และบทบาททางการเมืองของแต่ละประเทศส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับว่าประเทศนั้น ๆ เป็นสมาชิกของกลุ่มใด สำหรับในบทนี้จะพิจารณาเฉพาะกลุ่มแรกคือ กลุ่มประชาคมยุโรปเท่านั้น ทั้งนี้เพราะเป็นกลุ่มที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุด มีจำนวนประชากรมากที่สุด มีบทบาททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมมากที่สุดในยุโรปตะวันตก และมีบทบาทต่อชาวโลกทั้งหมดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ประชาคมยุโรป หรือบางครั้งเรียกว่าตลาดร่วม หมายถึงองค์การที่เกิดจากการรวมตัวกันขององค์การย่อย 3 องค์การได้แก่

- ก. ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community) ซึ่งบางครั้งรู้จักกันในนามว่าตลาดร่วม (The Common Market) เช่นเดียวกัน
- ข. ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (The European Coal and Steel Community)
- ค. ประชาคมพลังงานปรมาณูแห่งยุโรป (The European Atomic Energy Community)

การรวมประชาคมทั้งสามเข้าด้วยกันทำเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1967 คณะผู้บริหารของประชาคมยุโรปประกอบด้วยสภารัฐมนตรี คณะกรรมาธิการ รัฐสภายุโรป ศาลสถิตย์ยุติธรรม จุดมุ่งหมายก็เพื่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจ การร่วมมือพัฒนาสังคม และเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือทางการ เมืองระหว่างรัฐเสรีนิยมของยุโรป

ตาราง 8.1 สถิติที่น่าสนใจบางอย่างของกลุ่มประชาคมยุโรปเปรียบเทียบกับประเทศมหาอำนาจที่สำคัญ

สถิติที่สำคัญ	กลุ่มประชาคมยุโรป	สหรัฐอเมริกา	สหภาพโซเวียต	ญี่ปุ่น
ประชากร (ล้านคน)	272	232	269	118
ผลิตภัณฑ์รวมประชาชาติ (พันล้านดอลลาร์)	2,485	2,626	1,500	990
มูลค่าสินค้าออก (พันล้านดอลลาร์)	592	212	66	139
มูลค่าสินค้าเข้า (พันล้านดอลลาร์)	614	255	59	131
ปริมาณน้ำมันดิบสำรอง (พันล้านบาร์เรล)	68	27	67	0.55
ปริมาณการผลิตเหล็กกล้า (ล้านเมตริกตัน)	125	109	149	102
จำนวนรถยนต์ส่วนบุคคลที่มีใช้ (จำนวนคัน)	86	120	9	24
เรือสินค้า (พันตัน)	69,088	14,587	19,236	39,740

ที่มา : The World Almanac and Book of Facts, 1985.

พิจารณาจากแผนที่ภูมิภาคของยุโรปจะเห็นชัดเจนว่าสมาชิกทั้งสิบของประเทศสมาชิกกลุ่มตลาดร่วมยุโรปมีที่ตั้งแผ่กระจายไปทั่วยุโรป ทั้งแคชชีทางใต้ไปจนกระทั่งเกาะอังกฤษทางภาคเหนือ ทั้งสิบประเทศนี้ได้มีถิ่นกำเนิดเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดของโลก มีประชากรรวมกันประมาณ 272 ล้าน ซึ่งมากกว่าประชากรทั้งหมดของสหรัฐอเมริกาหรือสหภาพโซเวียตรัสเซียเสียอีก ส่วนเงินทุนสำรองขององค์การตลาดร่วมมีมากกว่าของสหรัฐราวห้าเท่า และมากกว่าของรัสเซียกว่าเก้าเท่า นอกจากนั้นกลุ่มดังกล่าวยังเป็นผู้ส่งสินค้าเข้าและผู้ส่งสินค้าออกรายใหญ่ที่สุดในโลก มีกองเรือสินค้าที่ใหญ่กว่าของรัฐ 3 เท่า ผลิตเหล็กกล้าได้มากกว่า ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น สุก ร ไวน์ น้ำมัน เนยอ่อน และเนยแข็ง เป็นปริมาณ สูงมาก มีปริมาณน้ำมันดิบสำรองสูงมากกว่า 68 พันล้านบาเรล ทั่วเอเชียเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของประชาคมยุโรป

สมาชิก 5 ประเทศของกลุ่มตลาดร่วมมีนักกรีฑาเป็นประมุข ได้แก่ สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม เดนมาร์ก และอิตาลีเยอรมนี ถึงแม้กรีฑาจะยังคงเป็นที่นิยมชมชอบในบรรดาประชาชนแต่ก็ปราศจากอำนาจทางการเมือง ผู้ที่มีอำนาจโดยแท้จริงคือรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ และด้วยเหตุที่ทั้งสิบประเทศเป็นสมาชิกของสภายุโรป (The Council of Europe) ดังนั้นหากประชาชนคนหนึ่งคนใดมีเรื่องไม่พอใจในรัฐบาลของตน ก็อาจจะร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสภายุโรปได้ ประเทศสมาชิกทุกประเทศยกเว้นไอร์แลนด์เป็นสมาชิกขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งแอตแลนติกเหนือ (NATO) ดังนั้นจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาและแคนาดา แม้ว่าฝรั่งเศสจะถอนทหารออกจาก NATO แต่ก็ยังคงร่วมในกิจการอื่น ๆ ของ NATO ที่เหลืออยู่ทุกประการ

ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา การเดินทางติดต่อกันระหว่างประชาชนในกลุ่มตลาดร่วมมีมากยิ่งขึ้น เพราะไม่จำเป็นต้องทำหนังสือเดินทางเมื่อเดินทางภายในกลุ่มประเทศสมาชิกมีการจัดตั้งองค์การโทรทัศน์นานาชาติที่เรียกว่า Eurovision เพื่อ

ถ่ายทอดรายการสำคัญให้ผู้นิยมทั่วยุโรปตะวันตกได้ชมพร้อม ๆ กัน วัฒนธรรมสมัยใหม่ถูกเผยแพร่และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปโดยไม่คำนึงถึงสัญชาติหรือภาษา สิ่งเหล่านี้ทำให้ชาวยุโรปโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรของกลุ่มตลาดรวมได้อยู่ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรุ่งเรืองเมื่อไค้กำจัดระเบียบวิธีการต่าง ๆ ในการเข้าเมืองให้หมดไป รัฐบาลของประเทศสมาชิกกลุ่มตลาดรวมให้ความร่วมมือกันในการวางแผนและโครงการต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเยาวชนให้รู้จักกัน พยายามกำจัดสิ่งกีดขวางไม่ให้เข้าใจกันอันสืบเนื่องมาจากความรู้สึกแบบชาตินิยมที่ครั้งหนึ่งเคยมีรุนแรงมาก นักประวัติศาสตร์ นักภูมิศาสตร์ และนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ของชาติในกลุ่มตลาดรวมให้ความร่วมมือกันผลิตตำราเรียนสำหรับชาวยุโรป ไม่ใช่สำหรับชาติใดชาติหนึ่งโดยเฉพาะ โรงเรียนยุโรปกรุงบรัสเซลและในลักเซมเบอร์กได้จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรและแนวทางในอนาคตของยุโรปที่แท้จริง โรงเรียนเหล่านี้ให้การศึกษากับบุตรหลานของผู้ที่ทำงานกับกลุ่มตลาดรวมซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกที ปัจจุบันนโยบายดังกล่าวได้เป็นที่ยอมรับและนำไปปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในเมืองต่าง ๆ มากขึ้น

ต่อไปจะไค้กล่าวถึงสมาชิกแต่ละประเทศของกลุ่มตลาดรวมยุโรป เพื่อที่จะไค้เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของประเทศเหล่านี้ในฐานะของส่วนหนึ่งของยุโรปตะวันตก ต่อสถานการณ์โลกในปัจจุบัน

1. สหพันธรัฐเยอรมัน สหพันธรัฐเยอรมันหรือที่รู้จักกันดีในนามของเยอรมนีตะวันตกเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูง ร่ำรวย และเป็นประเทศอุตสาหกรรม นับว่าเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศมหาอำนาจทั้งหลาย ครั้งหนึ่งเยอรมนีตะวันตกเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรเยอรมันที่อิตเลอร์พยายามจะแพร่อำนาจและทำตัวเป็นเจ้าโลก แต่ความฝันของอิตเลอร์ก็พังทลายลงพร้อม ๆ กับความหายนะจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ของยุโรปและภูมิภาคอื่น ๆ ในโลก เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 1945 เยอรมันก็ได้ยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขต่อกลุ่มประเทศสัมพันธมิตร เยอรมันถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนภายใต้การควบคุม

คุณลของสหภาพโซเวียตและสหรัฐอเมริกา เบอร์ลินซึ่งเป็นนครหลวงก็ถูกแบ่งแยกออก โดยกำแพงยั๊กซ์ควัยสงครามเย็นที่เกิดขึ้นระหว่างโซเวียตและอเมริกานับตั้งแต่ปลาย ทศวรรษ 1940 เป็นต้นมาทำให้เยอรมนีตะวันตกซึ่งอยู่ภายใต้การคุ้มครองของสหรัฐ กับเยอรมนีตะวันออกซึ่งอยู่ภายใต้การคุ้มครองของโซเวียต มีนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันออกไป เซอร์จิลได้ขนานนามความลึกลับภายใต้ระบบ คอมมิวนิสต์นี้ว่า "ม่านเหล็ก" (iron curtain) ซึ่งต่อมากลายเป็นคำที่นิยมใช้กัน อย่างแพร่หลาย พอมาถึงทศวรรษ 1970 ความตึงเครียดระหว่างทั้งสองประเทศ เริ่มคลายลง ปัจจุบันเยอรมนีตะวันตกมีนโยบายที่จะฟื้นฟูสัมพันธภาพกับเยอรมนีตะวันออก มากขึ้น

ตาราง 8.2 การใช้เชื้อเพลิงประเภทต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกประชาคม เศรษฐกิจยุโรปบางประเทศ (คิดเป็นร้อยละ)

ประเทศ	น้ำมัน	เชื้อเพลิงแข็ง	แก๊สธรรมชาติ	นิวเคลียร์	พลังงานจาก	
					คลื่น	น้ำ และ อุณหภูมิ
เยอรมนีตะวันตก	54.9	36.6	7.3	0.6	0.6	
ฝรั่งเศส	66.4	22.0	6.8	1.5	3.3	
อิตาลี	79.7	6.6	9.6	0.7	3.4	
เบลเยียม	63.7	25.0	11.3	0	0	
เนเธอร์แลนด์	60.4	5.6	33.8	0.2	0	

ในตำนานเศรษฐกิจ เยอรมนีตะวันตกฟื้นตัวจากความหายนะอันเนื่องมาจากผล ของสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างน่าอัศจรรย์ยิ่ง แม้ว่าประเทศต่าง ๆ จะประสบปัญหา เศรษฐกิจตกต่ำซึ่งรวมทั้งเยอรมนีตะวันตกด้วย แต่ประเทศนี้ก็สามารถทำให้ประชาชน

ส่วนใหญ่มีงานทำ นอกจากนั้นความมั่นคงของเงินตราที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างคงที่กว่าประเทศพัฒนาแล้วเกือบทุกประเทศ ในช่วง 10 ปีแรกที่เยอรมนีตะวันตกเข้าร่วมกับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรปนั้นผลผลิตรวมแห่งชาติเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.6 ในปี 1970 ในขณะที่อัตราการเพิ่มของประเทศอื่น ๆ ลดต่ำลง แต่เยอรมนีตะวันตกยังคงรักษาไว้ที่ร้อยละ 5.5 การที่เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในฐานะที่ดีเนื่องจากอุตสาหกรรมด้านหินที่ผลิตอย่างสม่ำเสมอเป็นปริมาณสูงตลอดเวลา

เยอรมนีตะวันตกก็คล้าย ๆ กับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของกลุ่มตลาดร่วมที่ค่อนข้างเชื่อเพลิงเข้ามาใช้เป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันปิโตรเลียม การส่งน้ำมันเข้ามาใช้ทวีจำนวนขึ้นทุกปี การใช้แก๊สธรรมชาติก็เพิ่มขึ้นด้วย แก๊สธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกนำมาจากประเทศเนเธอร์แลนด์ซึ่งอยู่ติด ๆ กัน ในขณะนี้ได้ทำการตกลงกับสหภาพโซเวียตที่จะนำแก๊สธรรมชาติเข้ามาใช้อีกแห่งหนึ่ง ข้อมูลในตาราง 8.2 แสดงให้เห็นการใช้พลังงานชนิดต่าง ๆ ของเยอรมนีตะวันตก

อุตสาหกรรมสำคัญ ๆ ของประเทศนี้ได้แก่อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า เคมีภัณฑ์ เครื่องจักร เครื่องไฟฟ้า และรถยนต์ พลังงานที่ใช้ในอุตสาหกรรมเหล่านี้คือ 1/3 ของพลังงานน้ำมันที่สั่งซื้อเข้ามา 1/4 ใช้ในการขนส่ง 1/3 ใช้ในครัวเรือนและการพาณิชย์ พลังงานที่เหลือใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่าง ๆ การที่เยอรมนีตะวันตกพึ่งพาน้ำมันจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา นี่คือน้ำมันดิบที่สุกสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศนี้ เช่นเดียวกับเป็นปัญหาหนักใจของประเทศที่ร่ำรวยทั้งหลายในช่วงทศวรรษ 1980

เบอร์ลินตะวันตก ชาวเยอรมันจำนวนนับไม่ถ้วนทั้งที่อยู่ในเยอรมนีตะวันตกและตะวันออกยังคงถือว่านครเบอร์ลินคือนครหลวงที่ถูกกีดกันของประเทศ และจะดำรงตำแหน่งนี้ต่อไป เมื่อใดก็ตามที่เยอรมันทั้งสองได้รวมตัวเป็นประเทศเดียวกันอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลเยอรมนีตะวันออกยังคงมีหน่วยราชการต่าง ๆ อยู่ทางคานตะวันออกของนครเบอร์ลิน ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า นครเบอร์ลินทำหน้าที่เป็นนครหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมันหรือเยอรมนีตะวันออกด้วย

นครเบอร์ลินตั้งอยู่ในเขตเยอรมนีตะวันออก ในปี 1945 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อมีการแข่งขันอำนาจปกครองเยอรมันนั้น นครเบอร์ลินไม่ได้อยู่ในเขตการคุ้มครองของประเทศมหาอำนาจประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่ถูกแบ่งออกเป็น 4 ส่วนให้ 4 ประเทศมหาอำนาจ ซึ่งได้แก่ สหรัฐ รัสเซีย อังกฤษ และฝรั่งเศส เข้าคู่ร่วมกัน ในปี 1948 รัสเซียถอนตัวออกจากคณะผู้ดูแล และนโยบายเผชิญหน้ากันระหว่างมหาอำนาจฝ่ายเสรีและฝ่ายคอมมิวนิสต์ต่อมาทำให้เบอร์ลิน ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ปัจจุบันเบอร์ลินตะวันตกมีประชากรประมาณ 2.3 ล้านคน มีเนื้อที่ 186 ตารางไมล์ (482 ตารางกิโลเมตร) มีเส้นพรมแดนที่แบ่งแยกกับเบอร์ลินตะวันออกยาว 28 ไมล์ (45 กิโลเมตร) ระหว่างปี 1945 ถึง 1961 ในขณะที่เศรษฐกิจของเยอรมนีตะวันตกถูกฟื้นฟูและเริ่มรุ่งเรือง มีชาวเยอรมนีตะวันออกเกือบ 3 ล้านหลบหนีไปอยู่ในเยอรมนีตะวันตก ในวันที่ 13 สิงหาคม ปี 1961 ทั่วโลกต้องตื่นตะลึงเมื่อกำแพงคอนกรีตเสริมด้วยลวดหนามถูกสร้างขึ้นที่พรมแดนเบอร์ลิน นียามคอยระแวดระวังตลอดเวลา แม้กระนั้นก็ตามยังมีผู้พยายามหลบหนีออกจากเบอร์ลินตะวันออกด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่เสมอจนกระทั่งปัจจุบันนี้ สาเหตุที่เบอร์ลินตะวันตกถึงถูกใจพวกที่พยายามหลบหนีเข้ามามาก เป็นเพราะความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและอิสระเสรีภาพทางการเมือง

2. ฝรั่งเศส ฝรั่งเศสมีขนาดพื้นที่ใหญ่พอ ๆ กับประเทศไทย 2 ใน 3 ของพื้นที่เป็นที่ราบเรียบและที่ราบลูกคลื่นเล็กน้อย ฝรั่งเศสมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าหลายชนิด และยังมีที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางด้วย ดังนั้นประเทศนี้จึงมีบทบาทมากที่สุดในบรรดาประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจยุโรปทั้งหลาย ฝรั่งเศสมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายชนิดทั้งด้านการเกษตร การใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ อุตสาหกรรมที่ทันสมัยหลายประเภท ตลอดจนมีแรงงานที่มีประสิทธิภาพสูง รัฐบาลเป็นเจ้าของกิจการอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ บางประเภท ซึ่งคิดเป็นผลผลิตประมาณร้อยละ 30 ของผลผลิตด้านอุตสาหกรรมของประเทศ

ผลิตภัณฑ์รวมประชาชาติของฝรั่งเศสสูงกว่า 200 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ซึ่งนับเป็นจำพวก 5 ของโลกรองจากสหรัฐอเมริกา โซเวียตเซีย ญี่ปุ่น และเยอรมนี ตะวันตก ผลผลิตรวมของชาติคอมมิวนิสต์ = 7,179 เหรียญสหรัฐ มูลค่าการส่งออกมากกว่า ปีละ 98 พันล้านเหรียญ ในจำนวนนี้ 1/4 เป็นสินค้าออกกานเกษตรกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยข้าวสาลี หัวบีทสำหรับทำน้ำตาล องุ่นสำหรับทำไวน์ ผลิตภัณฑ์จากโคนม โคนเนื้อ ผักและผลไม้ แรงงานประมาณร้อยละ 9 ของแรงงานทั้งหมดประกอบอาชีพทางการเกษตร ร้อยละ 35 มีอาชีพอุตสาหกรรม และร้อยละ 48 มีอาชีพค้าปลีกบริการ สินค้าเกี่ยวกับการเกษตรที่ฝรั่งเศสผลิตเองไม่ได้ และต้องสั่งซื้อเข้ามาได้แก่ไขมันและน้ำมัน ข้าวสาลี ชนิดแข็ง ข้าวเจ้าเมล็ดเขียว ผลไม้รสเปรี้ยวและผลไม้เมืองร้อน เส้นใยธรรมชาติ เช่น ฝ้ายและขนสัตว์

ฝรั่งเศสมีวัตถุดิบมากมายหลายประเภทเช่น สินแร่เหล็ก ถ่านหิน แร่บอกไซต์ และยูเรเนียม การใช้ไฟฟ้าพลังน้ำก็ได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี ภัยเหตุนี้เองฝรั่งเศส จึงทำหน้าที่เป็นแหล่งวัตถุดิบจำพวกแร่ธาตุและโลหะที่สำคัญของยุโรปตะวันตก และเป็นประเทศผู้นำในการผลิตสินแร่เหล็ก ถ่านหิน และบอกไซต์ของโลก นอกจากนี้ยังพบแหล่ง แอนติโมนี แมงกานีส เข็มขัด ไฟโรท์ หังสเคน และแร่กัมมันตรังสีอีกหลายชนิด ฝรั่งเศสมี เกลือโปแทสเซียมออกไซด์ และซิลิโคนเพียงพอใช้ภายในประเทศ

ในระยะหลังสินแร่เหล็กคุณภาพต่ำของฝรั่งเศสมีการผลิตลดน้อยลง เพราะมีการนำเหล็กคุณภาพดีกว่าจากแอฟริกาเข้ามาใช้ ในทำนองเดียวกันการผลิตถ่านหินก็ ลดค่าลงด้วยเนื่องมาจากการแข่งขันกับน้ำมันเชื้อเพลิง และถ่านหินที่สั่งเข้ามาและราคา ถูกกว่า ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการเร่งปรับปรุงการทำเหมืองแร่ในฝรั่งเศสให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

ฝรั่งเศสเหมือนเยอรมนีตะวันตกที่มีน้ำมันปิโตรเลียมจำนวนจำกัดมากและ จำเป็นต้องพึ่งพาน้ำมันจากต่างประเทศ หลังงานสามในสี่ต้องพึ่งพาต่างประเทศซึ่งทำให้ ผู้นำของรัฐบาลฝรั่งเศสและผู้นำในวงการอุตสาหกรรมเริ่มกังวลในสถานการณ์ดังกล่าว

ตาราง 8.3 ลักษณะทางกายภาพเศรษฐกิจบางประการของประเทศสมาชิกประชาคมยุโรป

ประเทศ	เนื้อที่ประเทศ (พันตร. ไมล์)	พื้นที่เพาะปลูกต่อมิลลิคนต์ (เฮคเตอร์)	จำนวนแรงงาน ² (% ของประชากรทั้งหมด)	แรงงานในกิจกรรมต่างกัน ¹			
				ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3 อื่น ๆ	
1. เบลเยียม	12	0.2	59.3	3	33	36	25
2. เคนนาร์ก	17	1.2	42.9	8	45	-	47
3. ฝรั่งเศส	210.0	0.8	59.4	9	35	48	8
4. เยอรมนีตะวันตก	96.0	0.3	61.5	6	48	25	21
5. กรีซ	51.0	0.8	58.9	29	30	41	-
6. ไอร์แลนด์	27.0	(17%) ¹	53.5	26	19	15	40
7. อิตาลี	116.0	0.4	58.8	15	38	46	1
8. ดัตช์	1	(43.9%)	63.5	1	42	45	12
9. เนเธอร์แลนด์	16	0.1	60.5	6	30	20	44
10. สหราชอาณาจักร	94	(30%)	59.0	1.5	54	30	4.5

ที่มา : The World Almanac and Book of Facts, 1985.

¹พื้นที่เพาะปลูกคิดเป็นร้อยละของพื้นที่ทั้งหมด

²แรงงานในถิ่นหมายถึงประชากรระหว่างอายุ 15 - 59 ปี

ในฐานะที่เป็นประเทศผู้นำทางค่านอุตสาหกรรม ฝรั่งเศสสมัยจักรวรรพทางค่านนี้อยู่หลายประเภท ที่สำคัญคืออุตสาหกรรมอลูมิเนียมและเคมีภัณฑ์ซึ่งฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศที่มีอุตสาหกรรมดังกล่าวใหญ่ที่สุดในโลก เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเครื่องจักรและเครื่องไฟฟ้า ชาวฝรั่งเศสต้องพึ่งพารถยนต์เพื่อกิจวัตรประจำวันมาก อุตสาหกรรมรถยนต์ฝรั่งเศสผลิตได้มากกว่า 2 ล้านคันต่อปี นอกจากนั้นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญมาก เช่น อุตสาหกรรมเกี่ยวกับเครื่องโทรคมนาคมและเครื่องมือเกี่ยวกับการบินเป็นสิ่งยืนยันว่าฝรั่งเศสมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีมาก การผลิตพลังงานปรมาณูเพื่อการทหาร หรือนำไปปรับปรุงใช้เพื่อกิจการพลเรือน ฝรั่งเศสก็สามารถทำได้ไม่ยิ่งหย่อนกว่าใคร จะเป็นรองก็เพียงสหรัฐและสหราชอาณาจักร เท่านั้น ฝรั่งเศสได้ร่วมมือกับอังกฤษจัดสร้างเครื่องบินโดยสารเร็วกว่าเสียงคือ คองคอร์ด ขึ้น และยังส่งยานอวกาศเพื่อศึกษาวิจัยอีกด้วย

3. อิตาลี อิตาลีสมัยใหม่เป็นผู้สืบทอดมรดกของอารยธรรมโรมันและการฟื้นฟูศิลปวิทยาการมากกว่า 2 พันปี ผู้นำอิตาลีคือเยอแซนสมาชิกอื่นของประชาคม-เศรษฐกิจยุโรปอยู่เสมอว่าแนวความคิดในการรวมยุโรปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นมีอายุเก่าแก่เท่ากับกรุงโรม และบรรพบุรุษชาวโรมันของเขาคือผู้ที่ทำให้ยุโรปเป็นอาณาจักรของคริสต์ศาสนาอันเดียวกัน จริงอยู่ที่ข้อเท็จจริงนี้ปฏิเสธไม่ได้ แต่ก็เป็นความจริงอีกเช่นกันว่าประเทศอิตาลีสมัยปัจจุบันเพิ่งมีอายุเพียงศตวรรษเดียวเท่านั้น ในปี 1870 ดินแดนทั้งหมดบนคาบสมุทรอิตาลีถูกรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยพระเจ้าวิกเตอร์-เอมมานูเอลที่ 2 (Victor Emmanuel 2) แห่งราชวงศ์ซาวอย (Savoy) ระหว่าง 1870 ถึง 1922 อิตาลีมีการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในปี 1922 เบนิตโต มุสโสลินี (Benito Mussolini) ได้ยึดอำนาจไว้และตั้งตัวเป็นประมุขของรัฐบาลฟาสซิสต์ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลฟาสซิสต์ของอิตาลีได้ร่วมมือกับรัฐบาลเยอรมันของฮิตเลอร์ตั้งตัวเป็นศัตรูต่อฝ่าย

สัมพันธ์มิตร แต่ท่อมมีการรุกรานเข้ามาถึงซิชิลีชาวอิตาลีก็หันเข้าข้างสัมพันธมิตรแทน
ท้ายที่สุดในเดือนเมษายน 1945 อิตาลีก็สามารถขับไล่ชาวเยอรมันออกไปจากประเทศได้
ปี 1946 รัฐบาลอิตาลีที่มาจากกาเลือกตั้งก็เริ่มขึ้นและการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยคงกล่าวก็ยังคงอยู่ปัจจุบันนี้

เมื่อเปรียบเทียบอิตาลีกับประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ เราจะพบว่าอิตาลี
เป็นประเทศค่อนข้างอาภัพในด้านธรรมชาติอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้เพราะพื้นที่ประเทศจำนวน
ไม่น้อยที่ไม่เหมาะแก่การเกษตรและตั้งถิ่นฐาน ทั้งนี้เพราะเป็นที่ภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ
หรือไม่มีลักษณะภูมิอากาศที่แห้งแล้งเกินไป ทวดดินแร่ต่าง ๆ ก็มีอยู่บ้างเพียงเล็กน้อย
ตั้งอยู่กระจัดกระจายกัน และมีคุณภาพไม่คึกนัก แร่ธาตุที่มีความสำคัญคือแก๊สธรรมชาติ
ที่พบบริเวณแอ่งลุ่มน้ำไปสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งในปัจจุบันก็เหลือน้อยมาก
ด้วยเหตุนี้เองทวดแร่ธาตุต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมจึงจำเป็นต้องส่งมาจาก
ต่างประเทศ นอกจากจะขาดแคลนแร่ธาตุแล้ว การเกษตรก็ได้รับผลผลิตต่ำ แรงงาน
ยังค่อยมีอยู่เป็นจำนวนมาก

ภาคใต้ของอิตาลีบริเวณที่เรียกว่า เมสโสจิโอโน (Mezzogiorno หรือ
ดินแดนของพระอาทิตย์เที่ยงวัน) เป็นบริเวณค้อยพัฒนาที่กว้างขวางแห่งหนึ่งของประชาคม
เศรษฐกิจยุโรปภูมิภาคนี้มีลักษณะภูมิประเทศที่ขรุขระ ดินบาง และมีอากาศแบบเมดิเตอร์-
เรเนียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การไร่ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกทำได้เพียงร้อยละ 15
เท่านั้น ร้อยละ 50 เป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่เหลือเป็นภูเขาสูง แต่ภูเขาเหล่านี้ไม่สูงพอ
ที่จะมีหิมะปกคลุมตลอดปี ดังนั้นแม่น้ำส่วนใหญ่จะแห้งเป็นช่วงเวลาค่อนข้างยาวนานในหนึ่งปี
จะมีน้ำไหลก็เฉพาะฤดูหนาวที่ชุ่มชื้นตามลักษณะอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียนเท่านั้น
ในหน้าหนาวนี้เองมักจะเกิดน้ำท่วมและเกิดการพังทลายของดิน การจะสร้างเขื่อน-
ชลประทานทำได้ยากและมักหมายถึงการลงทุนที่สูงมากด้วย อย่างไรก็ตามได้มีโครงการ
ที่จะพัฒนาบริเวณเมสโสจิโอโนให้สามารถไร่ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น มีการลงทุนเพื่อ

ปรับปรุงการเกษตรและอุตสาหกรรมในภูมิภาคนี้ ซึ่งในปัจจุบันก็เริ่มจะได้รับผลสำเร็จบ้างในบางโครงการ แต่การที่จะให้ภาคใต้ของอิตาลีพัฒนาเท่าเทียมกับภาคเหนือ คงจะเป็นไปได้ยากและต้องใช้เวลานานแม้การอพยพของประชาชนออกจากเขตนี้ไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ค่ายอิทราที่นำหวังโย

สำหรับภาคเหนือของอิตาลีมีการลงทุนในภาคเอกชนสูง ทำให้เศรษฐกิจรุ่งเรืองมาก ผลผลิตรวมแห่งชาติสูงประมาณ 394 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในช่วงปี 1954 - 1963 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของอิตาลีโดยเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 6 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงมาก จะมีก็เพียงญี่ปุ่นกับเยอรมนีตะวันตกเท่านั้นที่มีอัตราสูงกว่านี้ ในบรรดาประเทศที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ทั้งหลาย ปัจจุบันสิ่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจคือการลงทุนในการก่อสร้างและซื้อเครื่องจักรมีสูงมากรวมไปถึงการที่ค่าจ้างแรงงานถูก ในช่วงทศวรรษ 1970 อิตาลีประสบปัญหาทางค่าจ้างเศรษฐกิจชะงักค้ำบัง แต่แม้กระนั้น อิตาลีก็ยังคงเป็นหนึ่งในเจ็ดของประเทศอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดของโลก

ปัญหาที่น่าวิตกอย่างหนึ่งของรัฐบาลอิตาลี คือการพึ่งพาน้ำมันจากต่างประเทศ มากจนน่ากลัว ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาที่เผชิญหน้าประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของประชาคม-เศรษฐกิจยุโรปด้วย

4. เบลเยียม ราชาอาณาจักรเบลเยียมมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และลักษณะทางวัฒนธรรมที่รวมเอาหลาย ๆ แบบไว้ด้วยกัน ในช่วง 2 พันปีที่ผ่านมานั้นได้มีวัฒนธรรมมากมายหลายอย่างผ่านเข้ามาในบริเวณแคบ ๆ ของที่ราบใหญ่ยุโรปแห่งนี้ ปัจจุบันชาวเบลเยียมแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ชาวอดลูน (Walloons) ซึ่งใช้ภาษาฝรั่งเศส และอยู่ทางภาคใต้กับพวกเฟลมมิช (Flemish) ซึ่งพูดภาษาดัตช์และอยู่ทางเหนือของประเทศ ความขัดแย้งระหว่างชนสองกลุ่มเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในทศวรรษ 1960 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงบรัสเซลที่มีชาวเบลเยียมผู้พูดภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ แต่เป็นชนกลุ่มน้อยอยู่ในนครหลวง ผู้สังเกตการณ์ได้ออกความเห็นว่

รัฐบาลเบลเยียมจะมั่นคงและความคุมสถานการณ์ได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าได้ให้ความอิสระ และสามารถสนองข้อเรียกร้องของคนทั้งสองกลุ่มได้มากน้อยเพียงใด

เบลเยียมได้รับอิสรภาพในปี 1830 ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 แม้ว่าเบลเยียมจะพยายามวางตัวเป็นกลางเพียงใดก็ตาม แต่ก็ไม่อาจรอดพ้นจากการรุกรานและเข้าครอบครองของกองทัพเยอรมันได้ เหตุการณ์รุนแรงดังกล่าวผลักดันให้เบลเยียมพยายามหาทางรวมตัวชาติยุโรปเข้าด้วยกัน และการป้องกันร่วมกันอย่างเต็มที่ เบลเยียมเป็นสมาชิกขององค์การนาโต กลุ่มตลาดร่วมยุโรป องค์การพัฒนาและร่วมมือทางเศรษฐกิจ (The Organization for Economic Cooperation and Development - OECD) และสหพันธ์ภาษีของเบเนลักซ์ บางทีการที่เบลเยียมต้องการการรวมตัวร่วมมือกันมากในระดับทวิปก็เป็นเพราะว่าประชาชนตระหนักถึงข้อขัดแย้งที่มีระหว่างกันมากนั่นเอง

เบลเยียมภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถูกทำลายน้อยกว่าประเทศข้างเคียงมาก เมื่อสงครามสิ้นสุดลงมีการฟื้นฟูประเทศโดยทันที การค้าเป็นไปอย่างเสรี อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจมีสูง แต่ก็ค่อย ๆ อดซาลงจนมาฟื้นตัวอีกครั้งเมื่อมีการจัดตั้งกลุ่มตลาดร่วมยุโรปขึ้นในปี 1958 ความเชื่อมั่นว่าจะสามารถหาตลาดสำหรับสินค้าได้ทำให้มีการลงทุนขนาดใหญ่ในการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมใหม่และการจัดซื้อเครื่องจักรกล ดังนั้นในช่วงทศวรรษ 1980 เบลเยียมจึงมีอัตราการเติบโตสูงมาก ผลผลิตรวมแห่งชาติมีประมาณ 111 พันล้านเหรียญ และรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลสูงถึง 10,800 เหรียญ

เกษตรกรรมไม่ค่อยมีบทบาทมากนักสำหรับเศรษฐกิจของเบลเยียม กล่าวคือเป็นเพียงร้อยละ 4 ของผลผลิตรวมของชาติเท่านั้น มีแรงงานประกอบกิจกรรมก้านนี้ประมาณร้อยละ 4 ของแรงงานทางเศรษฐกิจทั้งหมดเช่นกัน การเกษตรที่สำคัญได้แก่การทำฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสุกร ปลูกพืชอาหาร เช่น บีทเพื่อทำน้ำตาล มันฝรั่ง ข้าวสาลี และข้าวบาร์เลย์

ในฐานะที่เบลเยียมเป็นจุดพบกันที่สำคัญแห่งหนึ่งของยุโรปตะวันตก ดังนั้นจึงมีการรวมตัวของอุตสาหกรรมและประชาชนอยู่อย่างหนาแน่น และยังมีบทบาทที่น้ำประทัยใจในการค้าขายระหว่างประเทศอีกด้วย การพัฒนาอุตสาหกรรมของเบลเยียมเน้นในด้านการผลิตส่วนประกอบโลหะ สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ เหล็กและเหล็กกล้า รายได้จากอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 50 ของผลผลิตรวมของชาติ อย่างไรก็ตามเบลเยียมจำเป็นต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศเกือบทั้งสิ้น และต้องสั่งซื้อสินค้าประเภทอาหารเข้ามาประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความต้องการทั้งหมด การที่เบลเยียมก้าวหน้ามากเพราะมีแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญมีประสิทธิภาพ และชำนาญในด้านการจัดการสูง อุตสาหกรรมหลักของเบลเยียมคืออุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการผลิตส่วนประกอบโลหะซึ่งมีมูลค่าการส่งออกสูงถึงร้อยละ 40 ของมูลค่าสินค้าออกทั้งหมด

เบลเยียมพึ่งพาน้ำมันดิบจากต่างประเทศมากถึงตัวเลขที่แสดงไว้ในตาราง 8.3 และนี่คือจุดอ่อนของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เพราะแม้จะมีแรงงานที่มีฝีมือมีโรงงานที่ทันสมัย หากขาดเชื้อเพลิงก็เท่ากับไร้ค่าใด ๆ ทั้งสิ้น

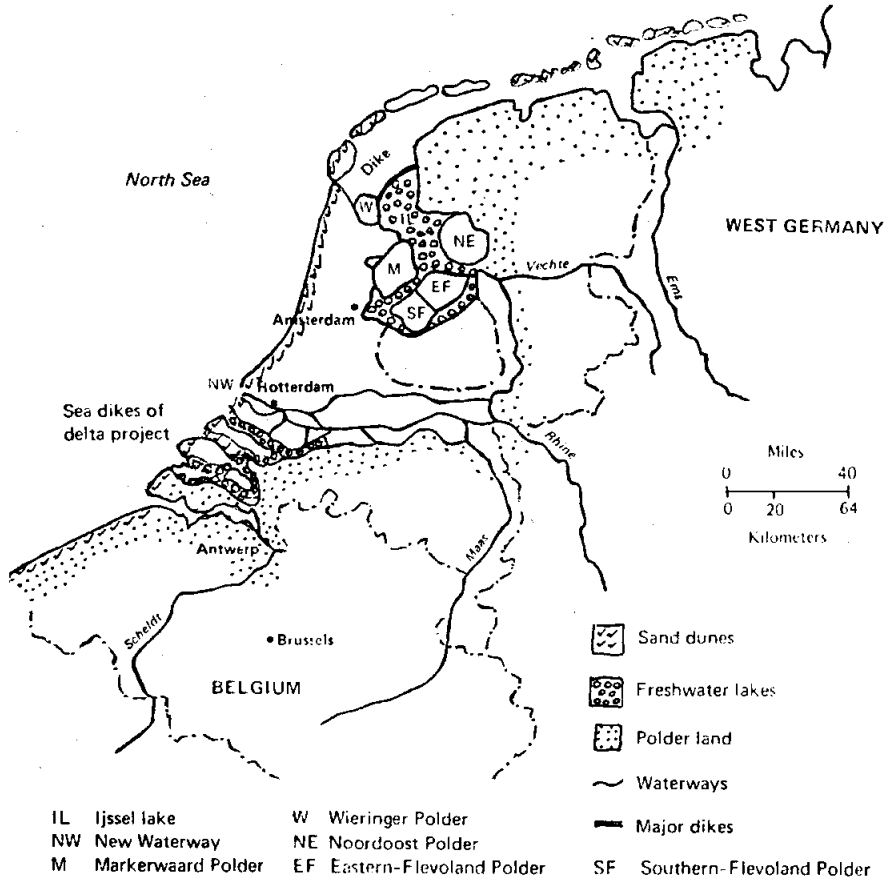
5. เนเธอร์แลนด์ เป็นประเทศที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดในยุโรปตะวันตก (ถ้าไม่รวมมอลตา) คือประมาณ 1,000 คนต่อตารางไมล์ หนาแน่นยิ่งกว่าในญี่ปุ่นเสียอีก เนื่องจากมีพื้นที่น้อยชาวจึงต้องใช้วิธีขยายพื้นที่ไปในทะเล โดยการสร้างเขื่อนทคหน้าออกแล้วปรับปรุงที่ดินให้ใช้เป็นที่เพาะปลูกได้ วิธีการดังกล่าวได้เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ. 1400 เขื่อนจะป้องกันพื้นที่ที่อยู่เหนือระดับน้ำลงแต่อยู่ใต้วงน้ำขึ้น นั่นก็คือพื้นที่นั้นจะถูกน้ำท่วมเป็นครั้งคราว วิธีทำคือสร้างประตูเปิดปิดน้ำให้สามารถระบายน้ำส่วนเกินให้ออกไปในยมน้ำลง แต่เวลาน้ำขึ้นจะปิดสนิทไม่ให้น้ำเข้ามา พื้นที่ที่ถูกปรับปรุงโดยวิธีนี้เรียกว่าโพลเคอร์ (polders) งานดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์จนกระทั่งชาวจีนสามารถใช้ระหัดวิดน้ำโดยพลังลมช่วยในการระบายน้ำในบริเวณโพลเคอร์ ทำให้ใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรได้ ต่อมาได้มีการระบายน้ำออกจากทะเลสาบเพื่อใช้เนื้อที่เพื่อการเกษตรได้เพิ่มขึ้น

บริเวณที่มีการท่อน้ำออกที่ขึ้นชื่อคือซูยเคอร์วี (Zuider Zee) ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นลักษณะเด่นที่ปรากฏอยู่บนแผนที่ยุโรป เมื่อทำการระบายน้ำออกทำให้ได้พื้นที่เพื่อการเกษตรขนาดใหญ่และมีทะเลสาบน้ำจืดคือ ทะเลสาบ IJssel เกิดขึ้น (ดูรูป 8.1)

ในปี 1953 ภาวะภัยพิบัติครั้งยิ่งใหญ่ เพราะความแรงของลมสูงถึง 120 ไมล์ต่อชั่วโมง (161 กิโลเมตรต่อชั่วโมง) ทำให้น้ำจากแม่น้ำ Rhine - Mass - Schelde ท่วมไร่นาและชุมชนเมือง มีประชากรเสียชีวิตประมาณ 1,800 คน และประชาชนกว่า 1 แคนคนต้องอพยพไปอยู่ที่อื่น ค่าเสียหายทั้งหมดประมาณว่ากว่า 500 ล้านดอลลาร์ เพื่อไม่ให้เหตุการณ์เกิดขึ้นซ้ำอีกรัฐบาลเนเธอร์แลนด์จึงได้ตั้งโครงการเดลตา (Delta Project) ขึ้นโดยสร้างเขื่อนกั้นน้ำทะเลขนาดมหึมาปิดบริเวณปากลำน้ำ Rhine - Mass - Schelde เกือบทั้งหมด ส่วนทางเดินน้ำใหม่ยังคงเปิดอยู่และได้กลายเป็นช่องทางขนส่งสินค้าทางแม่น้ำไรน์ที่สำคัญ

ความพยายามของชาวดัตช์ที่ใช้เวลากว่า 1 พันปี ปรับปรุงพื้นที่ที่กว้างร้อยละ 40 ของประเทศให้ใช้ประโยชน์ได้ ทำให้เนเธอร์แลนด์ได้รับการขนานนามว่า "Dutch Miracle" หรือคัมภีร์มหัศจรรย์ ดังนั้นประเทศนี้เองที่มนุษย์ได้สร้างภูมิทัศน์ขึ้นมามากกว่าบริเวณใด ๆ ของยุโรป ผลผลิตที่ได้จากดินแดนที่ถูกปรับปรุงใหม่เป็นที่น่าพอใจ บางแห่งก็เกิดเมืองใหม่และย่านอุตสาหกรรมขึ้น

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เนเธอร์แลนด์พยายามวางตัวเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดเช่นเดียวกับประเทศเพื่อนบ้านคือเบลเยียม อย่างไรก็ตามในเดือนพฤษภาคม ปี 1940 กองทัพเยอรมันก็ได้เข้ายึดครองเนเธอร์แลนด์ พระราชินีวิลเฮมินา (Wilhelmina) ได้เสด็จลี้ภัยไปอยู่อังกฤษและได้จัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นขึ้น ณ ที่นั่นอีก 5 ปีต่อมา กองทัพเยอรมันก็กองพ่ายแพ้ในสงคราม เนเธอร์แลนด์จึงกลับเป็นตัวของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง ปี 1949 อินโดนีเซียซึ่งเป็นอาณานิคมเก่าแก่ของเนเธอร์แลนด์



รูป 8.1 การปรับปรุงพื้นที่โดยการถมทะเลและระบายน้ำออก
ในประเทศเนเธอร์แลนด์

ประกาศอิสรภาพ ในปัจจุบันเนเธอร์แลนด์ยังมีอาณานิคมกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอีกหลายแห่ง ซึ่งอาณานิคมเหล่านี้ก็ค่อย ๆ ใ้รับอิสรภาพเพิ่มขึ้น

แม้เศรษฐกิจของชาวดัตช์อยู่ในมือของเอกชนก็ตาม แต่รัฐบาลกลางก็ได้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ภัยพิบัติที่เนเธอร์แลนด์ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นแก๊ส น้ำมัน หรือถ่านหินก็มีจำกัดมาก ทั้งนี้เศรษฐกิจของเนเธอร์แลนด์จึงต้องพึ่งพาการค้าขายกับต่างประเทศมาก อุตสาหกรรมของเนเธอร์แลนด์ทันสมัยและแข่งขันกันอย่างเต็มที่ สนับสนุนโดยแรงงานฝีมือที่ขยันขันแข็งและชุมชนธุรกิจที่กระตือรือร้นและพร้อมที่จะปรับตัวเสมอ

เกษตรกรรมของเนเธอร์แลนด์ทันสมัยและให้ผลผลิตสูงมาก แต่ก็มีบทบาทไม่มากนักเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรม เนเธอร์แลนด์จำเป็นต้องซื้ออาหารสัตว์เข้ามาใช้ในกิจกรรมปศุสัตว์ และประเทศนี้เป็นประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจยุโรปที่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์นมและปศุสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สำหรับภาคอุตสาหกรรมนั้น ในปี 1950 ผลิตได้คิดเป็นร้อยละ 40 ของผลผลิตรวมแห่งชาติ คือประมาณ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ พอถึงปี 1971 ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 17 พันล้านเหรียญสหรัฐหรือร้อยละ 49 ของผลผลิตรวมแห่งชาติ ในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมหารายได้ให้ประมาณครึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งหมดของประเทศ ปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วคือการค้นพบแหล่งแก๊สธรรมชาติเมือง Groningen ทางภาคเหนือของเนเธอร์แลนด์ อุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่พัฒนาขึ้นคืออุตสาหกรรมประเภทไฮโดรคาร์บอน ซึ่งใช้แก๊สธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ จะสังเกตจากข้อมูลเกี่ยวกับการใช้พลังงานของเนเธอร์แลนด์ได้ว่า ประเทศนี้ พึ่งพาน้ำมันจากต่างประเทศน้อยกว่าประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปอื่น ๆ

ในฐานะสมาชิกของสหพันธ์เศรษฐกิจเบเนลักซ์และประชาคมเศรษฐกิจยุโรป และมีเมืองท่ารอกเตอร์แคมที่ขึ้นชื่อ เนเธอร์แลนด์จึงกลายเป็นประเทศเมืองหลังเมืองท่า

ที่สำคัญที่สุดประเทศหนึ่งของยุโรปและของโลก เช่นในปี 1962 รอคเตอร์แคมรับส่งสินค้าในปริมาณมากที่สุดในโลก กล่าวคือมากกว่านิวยอร์กเสียอีก ที่ตั้งทางกายภาพในฐานะเมืองท่าหน้าด่านของยุโรปตะวันตกทำให้รอคเตอร์แคมรุ่งเรือง โดยเป็นเมืองท่าขนถ่ายสินค้าประเภทวัตถุดิบที่สั่งซื้อเข้ามาก่อนจะส่งต่อเข้าไปยังจุดหมายปลายทางที่อยู่นอกนอของยุโรป ในขณะที่เดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นเมืองท่าส่งสินค้าออกประเภทอุตสาหกรรมจากตอนในยุโรปตะวันตกออกสู่ตลาดโลก รอบ ๆ รอคเตอร์แคมมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขึ้นหลายประเภท รวมทั้งอุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันดิบที่สั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศด้วย

6. ลักเซมเบิร์ก ประเทศลักเซมเบิร์กเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดกับประเทศเบลเยียม ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ในสมัยสงครามโลกทั้งสองครั้ง ลักเซมเบิร์กวางตัวเป็นกลางแต่ก็ถูกเยอรมันเข้ายึดครอง รัฐบาลของประเทศนี้มีการปกครองระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดคืออุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมของประเทศ ลักเซมเบิร์กผลิตเหล็กกล้าได้ประมาณร้อยละ 1 ของเหล็กกล้าใน ตลาดโลก ซึ่งนับว่าเป็นปริมาณมากทีเดียวสำหรับประเทศที่มีประชาชนเพียง 400,000 คน ครึ่งหนึ่งของสินแร่เหล็กมาจากเหมืองแร่ภายในประเทศ ส่วนที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งมาจากฝรั่งเศส ส่วนถ่านหินที่ใช้ทั้งหมดมาจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่มาจากเยอรมนีตะวันตก

ปัจจุบันลักเซมเบิร์กพยายามสนับสนุนให้มีอุตสาหกรรมเบาเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้สมดุลกับอุตสาหกรรมหนักของประเทศ อุตสาหกรรมใหม่ ๆ เหล่านี้ทำรายได้ให้ประเทศประมาณครึ่งหนึ่งของผลผลิตรวมแห่งชาติ ซึ่งเท่า ๆ กับอุตสาหกรรมหนักที่มีมาแต่เดิม อันได้แก่ อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า อุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่จัดสร้างขึ้นรวมทั้งอุตสาหกรรมผลิตยางสังเคราะห์ เคมีภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์

สำหรับแรงงานในภาคเกษตรกรรมนั้นมีเพียงร้อยละ 1 ของแรงงานทางเศรษฐกิจทั้งหมดเท่านั้น เกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็กและทำฟาร์มแบบผสมไร่จุ่มบริเวณหุบเขา Moselle ผลิตภัณฑ์ป้อนอุตสาหกรรมผลิตไวน์ไวน์ที่ขึ้นชื่อคือไวน์ขาว แรงงานกว่าร้อยละ 40 ประกอบอาชีพในกิจกรรมขั้นที่ 3 คือการค้าและการเงิน ในลักเซมเบิร์กมีขนาดการชนาคีใหญ่กว่า 60 ขนาดการ ซึ่งเป็นจำนวนมากสำหรับประเทศที่มีประชากรน้อยกว่าครึ่งล้านคน และทำให้ลักเซมเบิร์กเป็นศูนย์กลางการเงินที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก การปฏิบัติด้านภาษีอากรของรัฐบาลประเทศนี้ ทำให้บริษัทใหญ่ ๆ ทั่วโลกนิยมมาตั้งสำนักงานใหญ่ที่ลักเซมเบิร์ก

7. เคนมาร์ก เกิมเคนมาร์กขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม แต่เมื่อประมาณ 25 ปีที่ผ่านมาเคนมาร์กได้หันมาส่งเสริมอุตสาหกรรมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในปี 1964 จึงเป็นปีแรกที่รายได้จากอุตสาหกรรมมากกว่ารายได้จากเกษตรกรรม ในระยะหลัง ๆ นี้รายได้จากภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 65 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด แรงงานกว่าร้อยละ 45 ประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม

เคนมาร์กมีแร่เชื้อเพลิงและแร่เพื่ออุตสาหกรรมน้อยมาก มีแร่เหล็กคุณภาพต่ำอยู่บ้างทางภาคใต้ของประเทศ แร่รัตนชาติที่ไซในโรงงานอุตสาหกรรมต้องสั่งเข้ามาจากต่างประเทศ สินค้าเข้าส่วนใหญ่คือวัตถุดิบ แร่เชื้อเพลิง เครื่องจักรและเครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนสินค้าบริโภคมีเพียงร้อยละ 20 ของสินค้าเข้าทั้งหมดเท่านั้น

สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเคนมาร์กประสบความสำเร็จสืบเนื่องมาจากความสามารถในการปรับตัวในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งทำให้อุตสาหกรรมของเคนมาร์กเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ใช้ความสามารถพิเศษมาก อาทิเช่น ไปป์สำหรับสูบน้ำหิมะ วิสกี้ หนากฝรั่ง เบียร์ โรงงานผลิตเบียร์ที่ใหญ่ที่สุด 2 โรงของยุโรป ตั้งอยู่ในเคนมาร์กนี้เอง แนนอนที่แรงงานอันเชี่ยวชาญของประเทศเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ส่งเสริมให้ประเทศก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว รัฐบาลเคนมาร์กทุ่มเงินจำนวนมากเพื่อการศึกษา การฝึกหัดงาน และเพื่อการค้ากับวิสัย

การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ยังคงใช้เพื่อการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อ
การปลูกพืช อาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ รายได้จากภาคเกษตรกว่าร้อยละ 90 มาจาก
ผลิตภัณฑ์ของสัตว์ ส่วนใหญ่มาจากเนยอ่อน เนยแข็ง เบคอน เนื้อสัตว์ เนื้อสุกัว
เบ็คโก และไข่ ผลิตภัณฑ์นี้จะถูกส่งไปขายยังเยอรมนีตะวันตกและสหราชอาณาจักร
ประมาณครึ่งต่อครึ่ง

8. ไอร์แลนด์ ประเทศไอร์แลนด์หรือสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ครอบคลุมพื้นที่
ประมาณ $\frac{5}{6}$ ของเกาะไอร์แลนด์ ภาคเหนือของเกาะไอร์แลนด์เป็นที่ตั้งของไอร์แลนด์-
เหนือซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเทศสหราชอาณาจักร คนไอร์แลนด์เหนือเกือบทั้งหมดนับถือ
ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ ส่วนชาวไอร์แลนด์อื่น ๆ เป็นชาวโรมันคาทอลิก การขัดแย้ง
ต่อสู้กันระหว่างชาวโรมันคาทอลิกซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยกับผู้นับถือศาสนาอังกฤษซึ่งนับถือ
โปรเตสแตนต์ได้เกิดขึ้นมานานนับสิบปี และทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นถึงขนาดต้องใช้กำลัง
ทหารเข้าปราบปราม รัฐบาลและประชาชนของสาธารณรัฐไอร์แลนด์แสดงความกังวลใน
สถานการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในไอร์แลนด์นี้มาก แม้ว่าภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่ชาวไอร์แลนด์
ใช้กันทั่วไป แต่ปัจจุบันได้มีการรณรงค์ให้ใช้ภาษาคั้งเดิมของชาวไอร์แลนด์คือภาษา Gaelic
หรือ Erse มีการสอนภาษาหนึ่งในโรงเรียนใช้ในราชการ และใช้พูดกันในสถานที่บางแห่ง
ป้ายประเทศทั้งหลายจะมีทั้งภาษาอังกฤษและภาษา Gaelic ความคุ้นกันไป

ประเทศไอร์แลนด์ขาดแคลนทรัพยากรเพื่ออุตสาหกรรมเกือบทุกประเทศ
จะมีก็เพียงแร่สังกะสี ตะกั่ว และทองแดง ที่พบมากพอที่จะทำเหมืองได้ อุตสาหกรรม
ส่วนใหญ่มุ่งผลิตเพื่อตลาดภายในประเทศเป็นสำคัญ ยกเว้นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับอาหาร
และเครื่องคัม สิ่งทอขนสัตว์ การประกอบรถยนต์และเหมืองแร่ทองแดง ปัจจุบันมีการ
เร่งพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น การเข้าเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป
ถือว่าเป็นโอกาสอันดีที่ไอร์แลนด์จะได้รับการพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น

ข้อจำกัดประการหนึ่งของการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศนี้ ก็คือการขาดแคลนแรงงานที่มีประสิทธิภาพ แรงงานส่วนใหญ่ของไอร์แลนด์ประกอบกิจกรรมทางการเกษตรมากกว่าประเทศสมาชิกใด ๆ ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป แม้ว่าอัตราการเติบโตทางค้าอุตสาหกรรมจะล้าหน้าทางค้าเกษตรกรรมเมื่อไม่นานมานี้ก็ตาม แต่สินค้าออกส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นสินค้าทางเกษตร มีการผลิตผลิตภัณฑ์จากโคนมส่งไปยังสหราชอาณาจักร พืชที่ปลูกมีเช่น เทอร์นิป มันฝรั่ง กล้วยาเฮย์ มีท และข้าวบาร์เลย์ ซึ่งพืชเหล่านี้ชอบอากาศค่อนข้างเย็นชุ่มชื้นของเกาะ

ระบบการเงินและการธนาคารของไอร์แลนด์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับของอังกฤษเช่นกัน 1 ปอนด์ของไอร์แลนด์มีค่าเท่ากับ 1 ปอนด์ของอังกฤษ เงินตราของอังกฤษเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในร้านค้าของไอร์แลนด์ ซึ่งตรงกันข้ามกับในไอร์แลนด์เหนือที่มีเพียงบางร้านเท่านั้นยอมรับเงินตราของไอร์แลนด์ สำหรับในอังกฤษนั้นไม่ยอมรับเลยทีเดียว แม้ว่าไอร์แลนด์จะข้องเกี่ยวกับอังกฤษในหลายด้านก็ตาม แต่สำหรับนโยบายทางการเมือง ไอร์แลนด์ยึดนโยบายอิสระอย่างเต็มที่ กองทัพบกของไอร์แลนด์ได้เข้าร่วมเป็นกองทัพเพื่อรักษาความสงบขององค์การสหประชาชาติซึ่งมีอยู่ทั่วโลก แม้ว่าไอร์แลนด์จะไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การนาโต แต่ในปี 1969 นายกรัฐมนตรีของไอร์แลนด์ได้ประกาศนโยบายเคนต์คว่าจะวางตัวเป็นกลางเช่นเดียวกับสวีเดน ออสเตรเลีย และ สวิตเซอร์แลนด์ นโยบายนั้นได้ถูกรับรองอีกครั้งหนึ่งในปี 1973 เมื่อไอร์แลนด์เข้าร่วมกับกลุ่มตลาดรวม

9. สหราชอาณาจักร คำว่าสหราชอาณาจักร หรือ the United Kingdom.¹ หมายถึง อังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือรวมกันทั้งหมด สำหรับประเทศสหราชอาณาจักรนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่ามีเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมเริ่มต้นขึ้นก่อน

1. บางทีเรียกว่าเกรทบริเตน อย่างไรก็ตามคนไทยนิยมเรียกชื่อประเทศนี้ง่าย ๆ ว่าประเทศอังกฤษ ในหนังสือนี้คำว่าอังกฤษหมายถึงประเทศสหราชอาณาจักรนั่นเอง

ประเทศอื่นใดในโลก ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 19 อังกฤษได้กลายเป็นเจ้าทะเล และประเทศมหาอำนาจที่ได้ยึดครองดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลกมาเป็นอาณานิคม ผลจาก สงครามโลกทั้งสองครั้งยังผลให้สถานะของอังกฤษตกต่ำลงไปกว่าเดิม คำว่า "อาณานิคม" เดิมถูกเปลี่ยนเป็น "เครือจักรภพ" ซึ่งก็หมายถึงว่าความสัมพันธ์ในฐานะอาณานิคมและ เมืองแม่ลดน้อยลงมากทั้งในด้านการเศรษฐกิจและการเมือง

เมื่อครั้งที่มีการจัดตั้งกลุ่มตลาดร่วมขึ้นนั้นก็มีปัญหาที่ต้องขบคิดหลายประการ เช่นปัญหาการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มประเทศที่เป็นสมาชิกกับกลุ่มประเทศที่ไม่เป็นสมาชิก สำหรับอังกฤษปัญหาสำคัญคือการปฏิบัติตนและสถานะของประเทศในเครือจักรภพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอยู่อย่างใกล้ชิด บางประเทศไม่กล้าเข้าร่วมด้วยกับองค์การใหม่ ที่จะจัดตั้งขึ้นและก้าววางตัวเป็นกลาง ในช่วงปลายทศวรรษ 1950 บรรดาผู้นำของประเทศ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกมีนโยบายลดการค้าขายกับประเทศในกลุ่มสมาชิกลง

ในปี 1959 ได้มีการประชุมกันในหมู่ประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขึ้น ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน และได้มีการจัดตั้งสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรปขึ้น (the European Free Trade Association - EFTA) ซึ่งได้จัดตั้งเป็นทางการ เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 1960 จุดมุ่งหมายสำคัญของสมาคมนี้ก็เพื่อ

ก. เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกของสมาคมได้ขยายกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ แรงงาน มืองานทำ เพิ่มผลผลิตและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมเหตุผล มีสถานะทางการเงินมั่นคง และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่ทั่วโลกไป

ข. เพื่อประกันว่าการแข่งขันทางด้านการค้าระหว่างประเทศสมาชิก เป็นไปอย่างยุติธรรม

ค. เพื่อหลีกเลี่ยงความไม่สมดุลในการแจกจ่ายและได้รับวัตถุดิบที่ผลิตได้ ภายในบรรดาประเทศสมาชิก

ง. เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาและขยายการค้าระดับโลก และกำจัด อุปสรรคที่ขวางกั้นให้หมดไป

ประเทศสมาชิกทั้ง 7 ของสมาคมเอฟตาได้แก่ ออสเตรีย เดนมาร์ก นอร์เว โปรตุเกส สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร ประเทศสหราชอาณาจักรประเทศเดียวมีประชากรถึงครึ่งหนึ่งของประชากรในประเทศสมาชิกทั้งหลาย ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจเลยที่ประเทศนี้จะมีอิทธิพลมากที่สุดในสมาคม ในช่วงทศวรรษ 1960 ประเทศสมาชิกของเอฟตาประสบความสำเร็จพอสมควรในการพัฒนาเศรษฐกิจของตน แม้ว่า จะเป็นไปในอัตราช้ากว่าในประเทศสมาชิกของกลุ่มตลาดร่วมก็ตาม

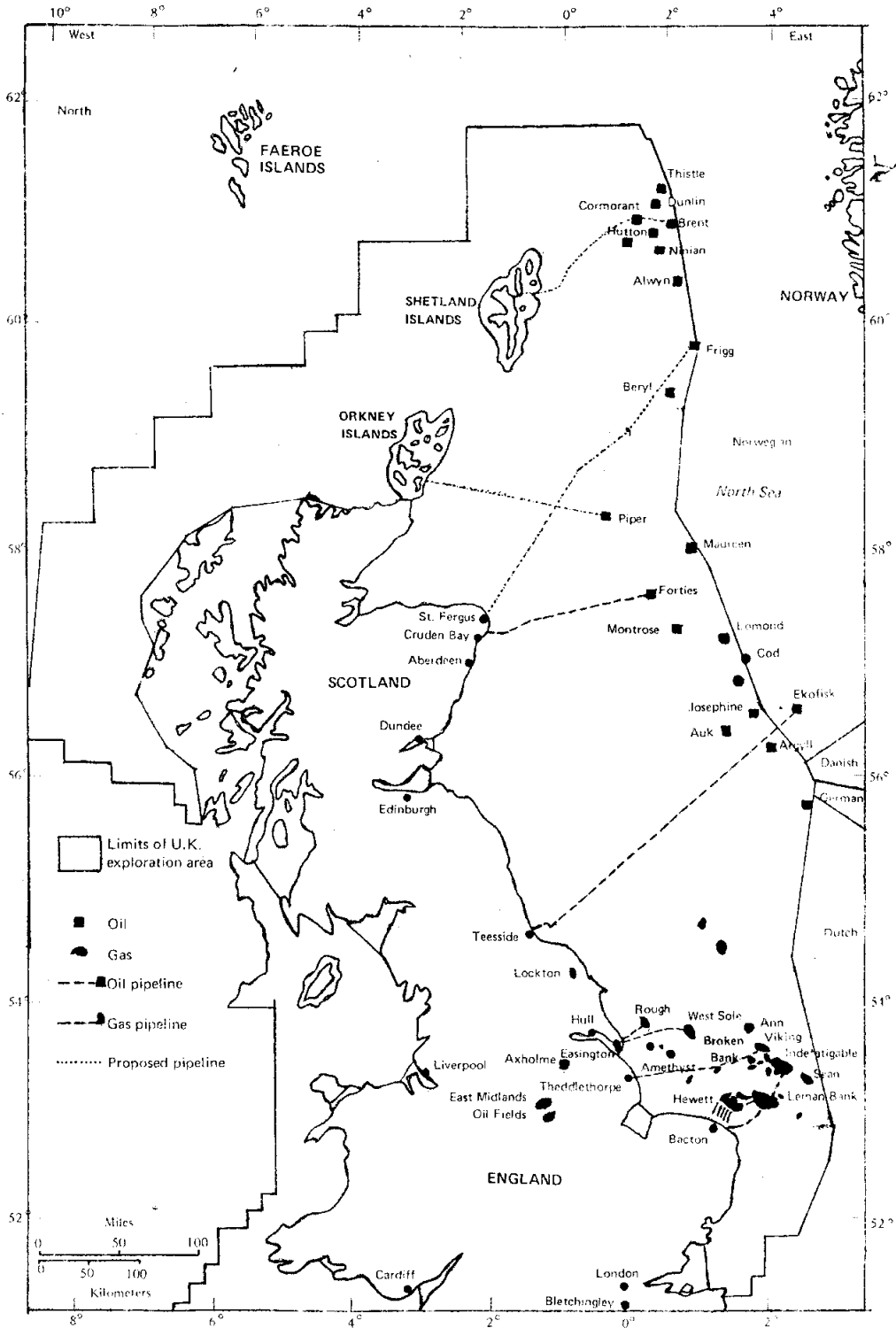
พอถึงกลางทศวรรษ 1960 อังกฤษก็เริ่มตระหนักว่าอนาคตทางเศรษฐกิจที่จะรุ่งเรืองต่อไปของตนนั้นอยู่ในทิศทางเดียวกับนโยบายและการปฏิบัติงานของกลุ่มตลาดร่วมยุโรป ทำให้เครือจักรภพของตนหรือของสมาคมเอฟตาไม่ ทั้งนี้เพราะมูลค่าการค้าระหว่างอังกฤษกับประเทศในเครือจักรภพค่อย ๆ ลดน้อยลง ในขณะที่การค้ากับประเทศในยุโรปตะวันตกเพิ่มขึ้นทุกปี การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มตลาดร่วมจะให้อะไรประโยชน์แก่อังกฤษมากมายหลายประการ อาทิ การยกเลิกภาษีสินค้าเข้า-ออกระหว่างประเทศสมาชิก ทำให้ราคาสินค้าถูกลงและสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ ประเทศในเครือจักรภพนับวันแต่จะพัฒนาอุตสาหกรรมของตนเองให้ดีขึ้น ดังนั้นอังกฤษจะหวังพึ่งให้ประเทศเหล่านี้เป็นตลาดรับซื้อสินค้าอุตสาหกรรมของตนนั้นคงจะไม่ได้อีกต่อไป ด้วยเหตุนี้เอง ในปี 1973 อังกฤษพร้อมด้วยเดนมาร์กและไอร์แลนด์จึงได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

อังกฤษได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากสมาชิกอื่น ๆ ซึ่งถือว่าการตัดสินใจครั้งนี้เป็นก้าวที่สำคัญยิ่งในการเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ความรุ่งเรืองและคุณภาพของชีวิตของประชากรในยุโรปตะวันตก ซึ่งเหตุการณ์จะเป็นไปอย่างที่ใคร่ความหวังไว้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับกาลเวลา แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าสมาชิกสิบประเทศนี้เหมาะที่จะรวมกันเป็นหน่วยเศรษฐกิจเดียวกันยิ่งกว่าเดิม ทั้งนี้เป็นเพราะอังกฤษมีประชาชนจำนวนมากและมีความสามารถในการผลิตสูงนั่นเอง

ในช่วงต้น ๆ ของทศวรรษ 1970 เป็นเวลาที่อังกฤษประสบปัญหาเงินเฟ้ออย่างรุนแรงมีเสียงโต้แย้งกันถึงข้อดีข้อเสียของการที่จะเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วมต่อไปหรือควรจะถอนตัวออก เพื่อเป็นการทำให้เรื่องราวกระจ่างชัดออกมาว่าประชาชนต้องการอะไรแน่ รัฐบาลพรรคกรรมกรของอังกฤษจึงจัดให้มีการออกเสียงประชามติทั่วประเทศในเรื่องนี้ในปี 1975 ซึ่งมีผลการออกเสียงก็ปรากฏว่าประชาชนสนับสนุนให้อังกฤษเป็นสมาชิกต่อไป

เศรษฐกิจของประเทศอังกฤษขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมบริการและการค้า อังกฤษมีการค้ามากเป็นอันดับ 4 ของโลกรองจากสหรัฐ เยอรมนีตะวันตก และญี่ปุ่น สินค้าออกประเภทประมุขภูมิของอังกฤษมีประมาณร้อยละ 10.4 ของปริมาณที่ส่งออกไปในตลาดโลก และสินค้าออกประเภทอุตสาหกรรมมีประมาณร้อยละ 10.1 ซึ่งสำหรับสินค้าออกประเภทอุตสาหกรรมนี้คิดเป็นร้อยละ 85 ของปริมาณสินค้าออกทั้งหมดของประเทศ หากรวมเอาการค้าชนิดที่ไม่มีตัวตน เช่นการบริการทางการเงิน การบิน การท่องเที่ยว และการลงทุนในต่างประเทศแล้ว อังกฤษมีมากเป็นอันดับ 2 รองจากสหรัฐอเมริกา

ด้านหินซึ่งเป็นวัตถุดิบเชื้อเพลิงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของอังกฤษมาตั้งแต่สมัยเริ่มปฏิวัติอุตสาหกรรม ในปัจจุบันมีน้อยลงมาก อังกฤษจึงต้องหันไปพึ่งพาน้ำมันปิโตรเลียมจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันอังกฤษสามารถผลิตน้ำมันเพียงพอที่จะใช้ภายในประเทศได้ และยังมีเหลือส่งออกไปยังต่างประเทศอีกด้วย น้ำมันและแก๊สธรรมชาติถูกค้นพบเป็นครั้งแรกตอนกลางทศวรรษ 1960 ในบริเวณท้องทะเลเหนือ ในปี 1972 แก๊สธรรมชาติที่ผลิตได้จากทะเลเหนือมีมากถึงร้อยละ 88 ของปริมาณแก๊สธรรมชาติที่ใช้ในอังกฤษทั้งหมด ครึ่งหนึ่งของแก๊สธรรมชาติถูกใช้เพื่อการค้าและอุตสาหกรรม ส่วนที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งใช้บริโภคในครอบครัว ในปี 1973 หลุมแก๊สในทะเลเหนือสามารถผลิตได้มากถึงประมาณ 3 พันล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน



รูป 8.2 การขุดน้ำมันและแก๊สธรรมชาติในทะเลเหนือ

ระหว่างปี 1964 ถึง 1974 มีการขุดเจาะถึง 592 บ่อ พบน้ำมันและแก๊สธรรมชาติอยู่ 198 บ่อ ในจำนวนนี้มีบ่อขนาดใหญ่อีกที่กองใช้การลงทุนมหาศาลอยู่ 40 บ่อเมื่อปี 1974 แต่ละบ่อใช้ค่าก่อสร้างฐานลอยน้ำเพื่อปฏิบัติการถึง 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การลงทุนสร้างในระยะหลัง ๆ ยิ่งแพงขึ้น สภาพอากาศในทะเลเหนือไม่ค่อยเป็นใจต่อการทำงานนักเพราะอาจจะมีคลื่นสูงถึง 95 ฟุต (25 เมตร) ลมแรงถึง 80 ไมล์ต่อชั่วโมง (129 กิโลเมตร) ถ้าเป็นลมกระโชกจะแรงถึง 120 ไมล์ต่อชั่วโมง (193 กิโลเมตร) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการลงทุนขุดเจาะน้ำมันนอกฝั่งทะเลเหนือนั้นต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายยิ่งกว่าบริเวณใดของโลก (ดูรูป 8.2)

แม้กระนั้นก็ตามแหล่งพลังงานที่เชื่อถือได้แห่งนี้ย่อมมีค่ามหาศาลต่ออังกฤษและประเทศอื่น ๆ ในยุโรปตะวันตกที่พึ่งพาน้ำมันเชื้อเพลิงและแก๊สธรรมชาติมากยิ่งขึ้นทุกที ในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน (ปี 1973 - 74) นั้นเป็นตัวอย่างที่ชี้ถึงผลเสียที่เกิดจากการพึ่งพิงผู้อื่น สำหรับกรณีของอังกฤษนั้นอนาคตเกี่ยวกับการผลิตแร่เชื้อเพลิงยูเรเนียม ในปี 1975 น้ำมันที่พบในบริเวณบ่อ Argyll หลังไหลออกมาจากจนขยับฐานะของอังกฤษจากประเทศผู้ซื้อมาเป็นประเทศผู้ส่งน้ำมันออก ในปัจจุบันอังกฤษสามารถผลิตน้ำมันปิโตรเลียมได้มากถึงวันละ 5 ล้านบาร์เรล ซึ่งการผลิตมากในระดับนี้ทำให้อังกฤษอยู่ในกลุ่มผู้นำผู้ผลิตชั้นนำของโลก กล่าวคือสามารถผลิตได้มากกว่าเวเนซุเอลา อินโดนีเซีย ไนจีเรีย และทุกประเทศในตะวันออกกลาง เว้นแต่ซาอุดีอาระเบียและอิหร่าน การค้นพบแร่เชื้อเพลิงในครั้งนี้เท่ากับเป็นการฟื้นฟูหรือชุบชีวิตประเทศอุตสาหกรรมเก่าแก่ของโลกแห่งนี้และของยุโรปตะวันตกทั้งปวง

10. กรีซ เข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 10 ของประชาคมยุโรป เมื่อ 1 มกราคม ปี ค.ศ. 1981 นับเป็นสมาชิกรายล่าสุด แม้ว่ากรีซจะเป็นประเทศที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองมาก่อนในอดีตกาล เป็นผู้นำอารยธรรมกรีกซึ่งเป็นรากฐานของอารยธรรมตะวันตกสมัยปัจจุบัน แต่ประเทศกรีซในปัจจุบันเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่ยากจนของยุโรปตะวันตก

ผลผลิตรวมของชาติที่บุคคลต่ำกว่า 5,000 เหรียญสหรัฐต่อปี ในขณะที่ประเทศในยุโรปตะวันตกอีกหลายประเทศมีผลผลิตรวมของชาติที่บุคคลสูงกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐต่อปี

การที่กรีซมีรายได้น่าสนใจเนื่องมาจากลักษณะทางกายภาพพื้นที่ประมาณร้อยละ 75 ของประเทศเป็นภูเขาขรุขระ เนื้อดินบางใช้ทำการเพาะปลูกไม่ได้ผลคืนกพรพยากแก่การระบายน้ำจ่ำกัก อย่างไรก็ตามจากตาราง 8.3 จะพบว่าแรงงานของกรีซเกือบร้อยละ 30 ประกอบกิจกรรมขั้นปฐมภูมิ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศในยุโรปตะวันตกอื่น ๆ ที่ซึ่งปลูกส่วนใหญ่เป็นพืชไร่และผลไม้รสเปรี้ยว แรงงานอีกร้อยละ 30 มีอาชีพอุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมทอผ้า เคมี โลหะ การผลิตไวน์ อุตสาหกรรมประกอบอาหาร และซีเมนต์ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าสมาชิกของกลุ่มประชาคมยุโรปมาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ต่างกันพอสมควร กล่าวคือมีย่านประเทศอุตสาหกรรม เช่นเยอรมนีตะวันตก สหราชอาณาจักรและเบลเยียม ประเทศเกษตรกรรมเช่น เดนมาร์ก ประเทศค่อนข้างยากจนเช่น ไอร์แลนด์และกรีซ แต่ความหลากหลายเหล่านี้มิได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนายุโรปตะวันตกให้เท่าเทียมภูมิภาคที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ แต่อย่างใด

คำถามท้ายบทที่ 8

จงเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพและสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมยุโรปสองประเทศใด ๆ ก็ได้ และกล่าวถึงผลประโยชน์ที่ประเทศทั้งสองได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มดังกล่าว